

Metodika tvorby výroční zprávy o stavu publikace otevřených dat

verze 30.11.2017

1 **Obsah**

Účel a cíl metodiky	3
Slovník pojmů a zkratk	3
Postup zpracování Výroční zprávy	5
Příprava podkladů pro vypracování zprávy	5
Aktualizace metodiky pro výpočet dopadů	6
Vypracování Výroční zprávy	6
Schválení Výroční zprávy	6
Zveřejnění Výroční zprávy	6
Struktura Výroční zprávy o stavu publikace otevřených dat v České republice	7
Úvod	7
Manažerské shrnutí	7
Obsah	7
Seznam pojmů a zkratk	7
Legislativní rámec	7
ČR	7
Právní úprava otevřených dat	7
Související legislativa	7
Vládní aktivity a strategické dokumenty ČR	7
Kompetence institucí v oblasti otevřených dat	8
EU	8
Pozice ČR v mezinárodním kontextu	8
Global Open Data Index	8
Open Data Barometr	8
Open Data Maturity across Europe - European Data Portal	8
Studie dopadů OD v ČR	8
Aktualizace metodiky výpočtu	9
Výpočet dopadů	9
Národní katalog otevřených dat	9
Kvantitativní metriky	9
Kvalitativní metriky	9
Podpora aktivit v oblasti otevřených dat	10
Financování	10
Probíhající OD aktivity a projekty	10
Přehled subjektů a iniciativ zaměřených na OD	10
Vzdělávací programy	10
Instituce VS publikující OD/ agendy podle RPP	10
Přehledy institucí	10

Připravenost informačních systémů	10
Příklady dobré praxe	10
Soutěže	10
Přehled oceněných aplikací	10
Závěr	10
Zhodnocení	11
Náměty a plány	11
Zdroje a odkazy	11
Přílohy Výroční zprávy	11
Příloha (metodiky)	12
Metodika pro výpočet dopadů OD na ČR	12
Indexy pro mezinárodní srovnání	12
Global Open Data Index	12
Představení podstaty indexu	12
Metodologie	12
Význam konečných výsledků GODI	15
Open Data Barometr	15
Představení podstaty indexu	15
Metodologie	15
Struktura ODB	16
Sub-index Dopady	16
Otázky na jednotlivé sub-indexy dopadů	18
Open Data Maturity across Europe - European Data Portal	19
Představení podstaty indexu	19
Metodologie	19

2 Účel a cíl metodiky

Účelem této metodiky je popsat postup pro vypracování „Výroční zprávy o stavu publikace otevřených dat v České republice“, která bude každoročně monitorovat stav otevřených dat v České republice a dále plnění navržené Datové politiky (v oblasti otevřených dat) jednotlivými orgány veřejné správy. Součástí metodiky je stanovení závazné struktury (obsahu) výroční zprávy a dále seznam zdrojů a podkladů nezbytných pro vypracování výroční zprávy.

Metodika je součástí výstupů projektu “Implementace strategií v oblasti otevřených dat II” a je určena pro Národního koordinátora otevřených dat ČR, zpracovatele každoroční Výroční zprávy o stavu otevřených dat v ČR.

V rámci projektu bude využit pro první výroční zprávu, která má, mj., za cíl ověřit použitelnost metodiky v praxi.

3 Slovník pojmů a zkratek

Pojem/zkratka	Vysvětlení
Distribuce datové sady	datový zdroj v podobě elektronického souboru, který zpřístupňuje data datové sady nebo jejich část (jednotlivé soubory ve zvolených formátech).
GODI	Global Open Data Index (https://index.okfn.org)
Katalog služeb	katalog služeb a aplikací
Koordinátor otevírání dat	<p>pracovník nebo organizační jednotka, která odpovídá mj. za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sběr podnětů, přípravu a předkládání návrhu datových sad pro zveřejnění, - zpracování výroční zprávy o zveřejňování otevřených dat, - koordinaci procesu zveřejnění datové sady, - poskytování metodické podpory Kurátorovi - komunikaci připomínek uživatelů otevřených dat a reportování o publikaci otevřených dat <p>Vedení poskytovatele dat.</p> <p>V rámci zveřejnění konkrétní datové sady v otevřené podobě Koordinátor otevírání dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kontroluje připravenou datovou sadu k publikaci, - zajišťuje zveřejnění datové sady. <p>dále zodpovídá za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zajištění finální kontroly dat před publikací, - zajištění publikace datových sad a katalogizačních záznamů (metadat).
LKOD	Lokální katalog otevřených dat (softwarová aplikace umožňující vytváření, úpravu, správu a případné rušení katalogizačních záznamů. Tyto záznamy prezentuje v plném rozsahu uživatelům sítě Internet, včetně funkcionality vyhledávání a získání přehledového seznamu všech katalogizačních záznamů
Metadata	Data popisující souvislosti, obsah a strukturu zaznamenaných informací a jejich správu v průběhu času. (zákon 106/1999 Sb., § 4c)
Metadata datové sady	data popisující datovou sadu, zejména její věcný obsah, časové, územní a další souvislosti
Metadata distribuce datové sady	data popisující distribuci datové sady, zejména její strukturu, časové a další souvislosti
Národní katalog otevřených dat (NKOD)	Národní katalog otevřených dat je informační systém veřejné správy přístupný způsobem umožňujícím dálkový přístup sloužící k evidování informací zveřejňovaných jako otevřená data (viz zákon 106/1999 Sb., § 4c)

Národní koordinátor otevřených dat	pozice působící při Odboru hlavního architekta eGovernmentu
OD, Otevřená data	Informace zveřejňované způsobem umožňujícím dálkový přístup v otevřeném a strojově čitelném formátu, jejichž způsob ani účel následného využití není omezen. (zákon 106/1999 Sb., § 4c)
ODB	Open Data Barometer, česky “Barometr otevřených dat” (http://opendatabarometer.org)
ODME	Open Data Maturity in Europe, Evropský datový portál (https://www.europeandataportal.eu)
OHA	Odbor hlavního architekta Ministerstva vnitra České republiky
Otevřená datová sada	množina souvisejících dat, vztahující se k jednomu věcnému tématu (splňující definici otevřených dat a zpřístupněna prostřednictvím Internetu)
OVM	Orgán veřejné moci
Publikační plán	seznam datových sad plánovaných k publikaci v podobě otevřených dat, sestavovaný Koordinátorem otevírání dat. Stanovuje, jaké datové sady Poskytovatele dat budou publikovány, jaký bude harmonogram otevírání, a pro každou datovou sadu určuje podmínky užití datové sady. Publikační plán je aktualizován v roční periodě.
Vedení MVČR	kancelář náměstka pro řízení sekce Informačních a komunikačních technologií

4 Postup zpracování Výroční zprávy

4.1 Příprava podkladů pro vypracování zprávy

Národní koordinátor otevírání dat shromáždí nejpozději během března všechny nezbytné podklady pro vypracování „Výroční zprávy o stavu publikace otevřených dat v ČR“. Mezi podklady pro vypracování Výroční zprávy patří zejména:

- analytické podklady a statistiky z Národního katalogu otevřených dat (získané z např.: <https://opendata.gov.cz/statistika:start>), <https://opendata.gov.cz/statistika:datova-kvalita>),
- podklady a výsledky z jednotlivých evropských srovnávacích portálů a indexů (seznam zdrojů pro mezinárodní porovnání viz příloha této Metodiky),
- průběžně zpracovávané vlastní reporty a hlášení, relevantní tiskové zprávy MVČR/Úřadu vlády apod.,
- informace o stavu publikace jednotlivých institucí:
 - ve spolupráci s jednotlivými OVM (koordinátory otevírání dat jednotlivých OVM),

- informační zdroje z OD komunit a dalších institucí (např. Fond Otakara Motejla, Open data forum apod.),
- sociální sítě (twitter open-data apod.)
- informace o využití otevřených dat a vznikajících službách spojených s otevřenými daty (např. výsledky hackathonů, analýza Katalogu služeb),
- legislativní zdroje z oblasti otevřených dat (zákony, vyhlášky, Nařízení vlády apod., legislativní plán prací),
- interní regulace a legislativa odboru OHA,
- řešerše z oblasti OD, výzkumné zprávy,
- informace o probíhajících nebo dokončených projektech souvisejících s otevřenými daty ČR financované z evropských nebo národních fondů (např. TAČR),
- informace o osvětě a vzdělávání v oblasti otevřených dat:
 - vzdělávací akce a konference pořádané OVM,
- náměty/plány dalšího rozvoje v oblasti otevřených dat pro další období.

4.2 Aktualizace metodiky pro výpočet dopadů

Národní koordinátor otevírání dat zvaží strukturu použitých (sub)kategorií v „Metodice pro výpočet dopadů OD na ČR“ a provede jejich případnou aktualizaci tak, aby výslednými úpravami nedošlo k narušení kontinuity výsledků v uplynulých obdobích a zároveň, aby metodika výpočtu reflektovala změny v metodice zpracování indexů z EU.

Způsob aktualizace metodiky je popsán v samostatném dokumentu (odkaz viz příloha).

4.3 Vypracování Výroční zprávy

Národní koordinátor otevírání dat vypracuje na základě podkladů výroční zprávu dle závazné struktury (popsané v kapitole 5) a finální zprávu předloží ke schválení vedení MVČR nejpozději k 31. březnu.

Zároveň připraví související doporučení pro Úřad vlády.

4.4 Schválení Výroční zprávy

Vedení MVČR posoudí předloženou Výroční zprávu a případné připomínky vrátí Národnímu koordinátorovi otevírání dat k dopracování.

Výslednou zprávu vedení MVČR schválí a následně pověří vedení MVČR Národního koordinátora otevírání dat, aby zajistil její zveřejnění.

4.5 Zveřejnění Výroční zprávy

Národní koordinátor otevřených dat zajistí zveřejnění Výroční zprávy na internetu (na portále opendata.gov.cz, případně i na dalších určených stránkách MVČR) a zároveň zajistí informování evropských institucí v rozsahu požadovaných informací a dále významné skutečnosti komunikuje s Úřadem vlády ČR.

5 Struktura Výroční zprávy o stavu publikace otevřených dat v České republice

5.1 Úvod

5.1.1 Manažerské shrnutí

Manažerské krátké shrnutí – maximálně na jednu stránku A4. Shrnutí podstaty otevřených dat v ČR a nejdůležitějších změn a okolností majících vliv na otevřená v roce, za který je výroční zpráva zpracovávána (např. zásadní legislativní změny, postavení ČR ve srovnání se světem, úspěchy ČR v oblasti otevřených dat, zhodnocení námětů a plánů definovaných v minulé Výroční zprávě, změny v NKOD, postavení otevřených dat v rámci Veřejného datového fondu.

5.1.2 Obsah

Obsah dokumentu.

5.1.3 Seznam pojmů a zkratk

Seznam pojmů a zkratk použitých ve Výroční zprávě.

5.2 Legislativní rámec

5.2.1 ČR

Zhodnocení aktuálního stavu legislativy ČR v oblasti otevřených dat a stručný seznam legislativních a strategických dokumentů, ovlivňující nakládání s otevřenými daty v České republice, viz též podklady z <https://opendata.gov.cz/legislativa:start>

5.2.1.1 Právní úprava otevřených dat

Vyjmenování aktuálních legislativních dokumentů a předmět jejich úpravy ve vztahu k otevřeným datům.

Např.:

- Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím
- Nařízení vlády č. 425/2016 Sb., o seznamu informací zveřejňovaných jako otevřená data

5.2.1.2 Související legislativa

Shrnutí souvisejících legislativních předpisů, které mají významný vliv na publikaci a zpracování otevřených dat v ČR. Např.:

- Zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském
- Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů - GDPR)

5.2.1.3 Vládní aktivity a strategické dokumenty ČR

Přehled aktuálních strategických dokumentů a jejich vztah k problematice otevřených dat ČR. Např.

- Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014 – 2020
- Strategie rozvoje ICT služeb veřejné správy a její opatření na zefektivnění ITC služeb
- Strategie Digitální Česko v. 2.0: Cesta k digitální ekonomice

Akční plány, např.:

- Akční plán boje s korupcí na rok 2017
- Akční plán ČR Partnerství pro otevřené vládnutí na období let 2016 až 2018

- Akční plán pro rozvoj digitálního trhu
- Akční plán pro Společnost 4.0. a Memorandum Akčního plánu o automobilovém průmyslu

5.2.1.4 *Kompetence institucí v oblasti otevřených dat*

Postavení a vztahy Ministerstva vnitra ČR, Úřadu vlády, Koordinátora digitální agentury ČR ve vztahu k otevřeným datům.

5.2.2 EU

Přehled aktuální legislativy Evropské unie ovlivňující otevřená data:

např.: Směrnice

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/98/ES ze dne 17. listopadu 2003 o opakovaném použití informací veřejného sektoru ve znění Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/37/EU ze dne 26. června 2013, kterou se mění směrnice 2003/98/ES o opakovaném použití informací veřejného sektoru.

Strategické dokumenty:

European Digital Agenda (2010-2020) and Digital Single Market Strategy (2015-2016)

EU eGovernment Action Plan 2016-2020

5.3 Pozice ČR v mezinárodním kontextu

Přehled mezinárodních indexů a postavení ČR ve výsledcích těchto indikátorů, např. GODI, ODB, ODM.

5.3.1 Global Open Data Index

Stručné představení indexu (viz příloha této metodiky), co a jak se měří.

Zhodnocení postavení ČR v uplynulém roce, změna postavení v ČR oproti předchozím obdobím, perspektiva pro další období.

5.3.2 Open Data Barometr

Stručné představení barometru (viz příloha této metodiky), co a jak se měří.

Zhodnocení postavení ČR v uplynulém roce, změna postavení v ČR oproti předchozím obdobím, perspektiva pro další období.

5.3.3 Open Data Maturity across Europe - European Data Portal

Stručné představení indexu (viz příloha této metodiky), co a jak se měří.

Zhodnocení postavení ČR v uplynulém roce, změna postavení v ČR oproti předchozím obdobím, perspektiva pro další období.

5.4 Studie dopadů OD v ČR

Dle praktické části studie „Studie vlivů otevřených dat v ČR“, vypracované v rámci projektu TAČR T100UVUVCRO01MT03 (2017).

Popis důvodů měření dopadů:

- benchmark a porovnávání používání otevřených dat mezi různými zeměmi, srovnání využití otevřených dat v konkrétních odvětvích v rámci zemí a mezi nimi,
- obecné poučení z využívání otevřených dat v jiných zemích / sektorech,
- podpora každodenního řízení otevřených datových iniciativ,

- zlepšení kvality, spolehlivosti a dostupnosti otevřených datových sad a vytváření standardů a pokynů pro shromažďování a dostupnost otevřených údajů,
- pochopení obchodních nebo sociálních dopadů otevřených dat a posouzení návratnosti investic do otevřených dat,
- upřednostnění dostupnosti určitých otevřených dat,
- podpora kritického výzkumu, který může zlepšit politiku a praxi,
- podpora obhajoby pro růst a zlepšování kvality otevřených dat.

5.4.1 Aktualizace metodiky výpočtu

Popis aktualizace výpočtu.

5.4.2 Výpočet dopadů

Vlastní výpočet dopadů (vlivů OD) a závěry.

5.5 Národní katalog otevřených dat

Zdroj: <https://opendata.gov.cz/statistika:start>

Přehled výsledků statistik (metrik) a zhodnocení vývoje NKOD (včetně srovnání s předchozími roky), návrh rozvoje dalších metrik (např. analýza datasetů, které jsou uživateli vyhledávány).

Tabulkové a grafické zobrazení kvantitativních a kvalitativních metrik na základě údajů z NKOD na výše uvedeném URL (předpokladem je, že statistiky jsou automaticky staženy a ukládány 1x za měsíc, vždy k poslednímu dni daného měsíce. Statistika jsou ukládány v otevřeném formátu csv).

Aktuální výsledky (za uplynulý měsíc) jsou rovněž vizualizované na výše uvedených www stránkách.

5.5.1 Kvantitativní metriky

Zhodnocení kvantitativních metrik:

- [Počty datových sad a distribucí](#) (počty datových sad celkem a porovnání aktuálního období s uplynulým rokem),
- Počty distribucí celkem a porovnání s uplynulým rokem,
- Změny počtů podle měst, krajů, ministerstev, jiných centrálních institucí (ve srovnání s uplynulým rokem),
- Způsob uložení dat [Typy katalogizace a uložení dat](#) (způsob uložení dat - vlastní úložiště/NKOD, způsob zveřejnění a aktualizace dat (automaticky přes LKOD/ručně pomocí formuláře).

5.5.2 Kvalitativní metriky

Zhodnocení kvalitativních metrik (datová kvalita).

Zdroj: <https://opendata.gov.cz/statistika:datova-kvalita>

Zhodnocení dostupných kvantitativních metrik:

- Počet distribucí bez specifikovaných podmínek užití dle poskytovatele
- Počet datových sad, jejichž distribuce nemají specifikovány podmínky užití dle poskytovatele
- Rozdělení typů podmínek užití
- Počet záznamů datových sad nesplňujících povinné atributy dle poskytovatele
- Formáty dat distribucí celkem
- Formáty dat distribucí dle poskytovatele

- Podmínky užití distribucí celkem
- Podmínky užití distribucí dle poskytovatele
- Počty datových sad s danou periodicitou aktualizace celkem
- Počty datových sad s danou periodicitou aktualizace dle poskytovatele

5.6 Podpora aktivit v oblasti otevřených dat

5.6.1 Financování

Informace o probíhajících výzvách a možnostech financování aktivit v ČR (viz též podklady z <https://opendata.gov.cz/financov%C3%A1n%C3%AD>) podporované z evropských nebo národních fondů (např. TAČR), případně další aktivity v regionech.

5.6.2 Probíhající OD aktivity a projekty

Informace o probíhajících nebo dokončených projektech souvisejících s Open daty v ČR nebo EU. Přehled schválených/realizovaných projektů, v ČR, případně v EU (pokud budou údaje k dispozici). Rešerše výzkumných aktivit (grantových příležitostí a probíhajících výzkumných projektů) a aktuálních publikací na téma OD

Přehled dalších konaných akcí - konference, mediální ohlasy atp.

5.6.3 Příklady subjektů a iniciativ zaměřených na OD

Poptávka po OD.

Fond Otakara Motejla OM, staholdery, univerzity, nevládky, autory aplikací používající OD lobující za OD, např. Michal Blaha, mediální ohlasy.

5.7 Instituce VS publikující OD/ agendy podle RPP

5.7.1 Přehledy institucí

Přehled institucí VS, které v daném roce publikovaly otevřená data, na následujících úrovních:

- ministerstva,
- centrální orgány,
- kraje,
- obce s rozšířenou působností,
- ostatní obce.

5.7.2 Připravenost informačních systémů

Statistiky posudků OHA na nové nebo rozšiřované ISVS (s ohledem na otevřená data).

5.8 Příklady dobré praxe

5.8.1 Soutěže

Přehled hackathonů a jiných soutěží v oblasti otevřených dat za uplynulý rok, počty účastníků.

5.8.2 Přehled oceněných aplikací

Výsledky - přehled oceněných aplikací z hackathonů a seznam vhodných aplikací nad otevřenými daty, případně zhodnocení připravenosti Katalogu služeb.

5.9 Závěr

5.9.1 Zhodnocení

Zhodnocení zprávy, další plánované aktivity a/nebo významné skutečnosti pro následující období.

5.9.2 Náměty a plány

Náměty a další kroky v oblasti otevřených dat, cíle pro další období.

5.10 Zdroje a odkazy

Seznam citovaných zdrojů a odkazů.

5.11 Přílohy Výroční zprávy

Např. návrh povinných sad (dle wishlistu, jiných podkladů).

6 Příloha (metodiky)

6.1 Metodika pro výpočet dopadů OD na ČR

Studie vlivů otevřených dat v ČR v rámci projektu TAČR TI00UVUVCRO01MT03 (2017)

6.2 Indexy pro mezinárodní srovnání

6.2.1 Global Open Data Index

6.2.1.1 Představení podstaty indexu

Global Open Data Index (dále jen GODI) je nezávislé posouzení publikace otevřených vládních dat z občanské perspektivy. GODI umožňuje různým zúčastněným stranám otevřených datových sad sledovat postup vlády ohledně vydávání otevřených dat. GODI také umožňuje vládám získat přímou zpětnou vazbu od uživatelů dat. Index dává oběma stranám základ pro diskuzi a analýzu dat otevřeného ekosystému v dané zemi a na mezinárodní úrovni. Doporučuje všem zúčastněným stranám podílet se na otevřeném dialogu s cílem nejvíce relevantního výsledku.

GODI se snaží odpovědět na otázku, jak vlády po celém světě publikují otevřená data a další s touto otázkou spojené výstupy, např. jaký je nejvíce otevřený datový soubor, které aspekty otevřených dat je nejjednodušší a nejtěžší realizovat apod. GODI navíc záměrně omezuje své šetření na zveřejňování národních vládních dat. Toto úzké zaměření umožňuje poskytovat standardizované, robustní a srovnatelné hodnocení otevřených dat po celém světě. GODI dosud sledovala pouze publikaci dat, nicméně snaží se upravovat svou metodiku tak, aby dokázala zjistit také kvalitu samotných dat. Poslední změna proběhla v květnu letošního roku 2017 a dle reakcí států (v online diskuzích GODI) se zdá být sporná a hodná dalších úprav, jsou zde také námitky, že změnou metodiky nelze sledovat pokrok dané země v oblasti otevřených dat.

6.2.1.2 Metodologie

GODI klade určité základní předpoklady výzkumu, jedná se konkrétně o definice otevřených dat podle Otevřené definice, tak jak je tomu i u metody Open Data Barometru. GODI se zaměřuje pouze na vládní otevřená data, tj. za která nese vláda zodpovědnost (a to i v případě, že data jsou spravována třetí stranou). Jiná data GODI nebere v úvahu. Třetím předpokladem je publikace dat na národní úrovni. Čtvrtým předpokladem je hodnocení míst (nikoli striktně států), zejména z administrativních důvodů (například je hodnoceno zvláště Severní Irsko a Velká Británie nebo Kosovo jako místo).

GODI měří otevřenost jasně definovaných kategorií dat. Jakákoliv otevřená data, která nespádají do těchto kategorií, se nehodnotí. Všechna skóre indexu se vztahují výlučně na dané datové kategorie a měly by být chápány jako zástup pro dostupnost otevřené správy dat. To má tři důvody. Za prvé, GODI hodnotí otevřená vládní data, která se ukázala být užitečná pro veřejnost. Za druhé, GODI je srovnávací ukazatel a za třetí, jako standardní postup podporuje výzkumníky ke snížení zkreslení a osobního úsudku.

Každá kategorie údajů obsahuje následující informace:

- Minimálně 3 charakteristiky: Popisují povinný obsah datového souboru. Obvykle jsou všechny datové charakteristiky nutné ke kvalifikaci k posouzení.
- Úroveň agregace: Některé údaje jsou k dispozici v různých úrovních agregace. Například data o kvalitě vody mohou existovat pro každý jednotlivý zdroj vody, nebo mohou být prezentovány jako celkové roční znečištění pro regiony či země. Ve většině případů GODI hodnotí detailní, dílčí údaje. Komplexní údaje zvyšují případy použití a rozšiřují poznatky, které z nich mohou lidé čerpat.

- Časové intervaly: různé datové soubory jsou aktualizovány v různých časových intervalech. Průzkum se zabývá tím, zda jsou datové sady aktualizovány v adekvátních časových intervalech.

Vlády často zveřejňují data na více webových stránkách, v mnoha souborech a formátech. Pro učinění informovaného a konzistentního rozhodnutí o tom, jaké údaje vybrat, hodnotitelé následovali dva přístupy:

- Výběr jedné referenční datové sady: Hodnotitelé vyhledají jeden referenční datový soubor nebo soubor, který obsahuje všechny důležité vlastnosti. Odpovídají pak na dotazník pomocí této datové sady. Může to být soubor CSV, shapefile nebo údaje uvedené na internetových stránkách. Pokud si hodnotitelé musí vybrat mezi dvěma nebo více podobnými soubory dat, měli by si zvolit ten, který by měl vyšší skóre a zdokumentovat jejich výběr v komentáři.
- Odkazování na více souborů dat (pokud není referenční soubor k dispozici): hodnotitelé nemohli najít referenční datové sady, protože data jsou rozděleny do mnoha souborů, formátů a míst. Je důležité, aby suma těchto souborů obsahovala všechny požadované údaje charakteristiky.

Tabulka č. 1 - Kategorie GODI

Kategorie	Charakteristika
Rozpočet	<ul style="list-style-type: none"> • rozpočet pro každou národní organizační složku státu • ministerstvo nebo agentura • popisy rozpočtu rozdělené do pod-oddělení, politického programu nebo typu výdajů
Výdaje	<ul style="list-style-type: none"> • vládní úřad, který měl danou transakci • datum transakce a jméno dodavatele • nominální částka individuální úrovně granularity • individuální záznam o každé transakci
Zadávání zakázek	<p>Fáze zadání zakázky</p> <ul style="list-style-type: none"> • výběrová řízení daného úřadu • popis zadání zakázky • stav zadávání zakázky <p>Fáze vyhodnocení</p> <ul style="list-style-type: none"> • vyhodnocení za daný úřad • název vyhodnocení • popis vyhodnocení • hodnota ceny dodavatele
Výsledky voleb	<ul style="list-style-type: none"> • výsledky pro hlavní národní volby • počet registrovaných hlasů • počet neplatných hlasů • počet neplatných hlasů (není nutný, pokud se posuzuje digitální systém hlasování, který neuznává neplatné hlasy), stupeň granularity • data jsou k dispozici na úrovni volebních místností
Obchodní rejstřík	<ul style="list-style-type: none"> • název společnosti adresa společnosti, unikátní identifikátor firmy • registr k dispozici pro celou zemi

Vlastnictví pozemků	<ul style="list-style-type: none"> • hranice parcel • ID hodnoty parcely (cena zaplacená za transakci či daň) • typ vlastnictví (veřejné, soukromé, atd.)
Národní mapy	<ul style="list-style-type: none"> • značení národních dopravních cest • značení reliéfu / výšek • značení vody
Administrativní hranice	<ul style="list-style-type: none"> • hraniční úroveň 1 • hraniční úroveň 2 (není nutná, pokud má země pouze jeden stupeň) • souřadnice administrativní oblasti (zeměpisná šířka a délka) • název polygonu, hranice polygonu
Místa	<ul style="list-style-type: none"> • poštovní směrovací číslo adres • souřadnice (zeměpisná šířka, délka)
Národní statistiky	<ul style="list-style-type: none"> • počet obyvatel dané země (Povinné: údaje ze sčítání lidu, které jsou aktualizovány každý rok, Volitelné: osobní údaje o narození a úmrtí) • hrubý domácí produkt (měřeno v běžných nebo stálých cenách aktualizováno čtvrtletně, poslední aktualizace nesmí být delší než 3 měsíce) • Národní nezaměstnanost (absolutní počty, nebo vyjádřené jako procento z celkové populace, aktualizováno čtvrtletně, poslední aktualizace nesmí být delší než 3 měsíce)
Návrhy právních předpisů	<ul style="list-style-type: none"> • obsah zákona • autor návrhu zákona, postavení zákona • k dispozici pro stávající legislativní období <p>Následující údaje se hodnotí volitelně (pouze pokud jsou k dispozici):</p> <ul style="list-style-type: none"> • hlasování o návrhu zákona na jednoho člena parlamentu • přepisy diskuzí o návrhu zákona
Vnitrostátní právo	<ul style="list-style-type: none"> • obsah zákona / status • datum poslední novely, změny zákona (v případě potřeby)
Kvalita vzduchu	<ul style="list-style-type: none"> • částice • oxidy síry • oxidy dusíku • oxid uhelnatý • ozon • k dispozici na monitorovací stanici vzduchu (alespoň ve 3 velkých městech) <p>Následující údaje se hodnotí, pokud jsou k dispozici: těkavé organické sloučeniny.</p>

Kvalita vody	<ul style="list-style-type: none"> ● fekální koliformy ● arsen fluorid ● dusičnany ● Národní zpráva o kvalitě vody
--------------	--

Zdroj: GODI Methology

Každá datová sada je pak následně hodnocena podle předem definovaných otázek a daného bodového hodnocení. Celkem je možné získat pro jednu datovou sadu až 100 bodů, přičemž 40 bodů připadá otázkám na strojovou čitelnost a status datové sady vzhledem k otevřené licenci a zbylých 60 bodů se věnuje otázkám ohledně přístupnosti daných dat. Hodnocení jsou následně dle metodiky GODI sbírány různorodě, např. pomocí lokálních koordinátorů a následně jsou zkontrolovány experty a podrobeny veřejnému dialogu.

6.2.1.3 Význam konečných výsledků GODI

Index se dívá na konkrétní údaje pomocí konkrétních otázek průzkumu. Výsledkem je konečné bodové ohodnocení, které výhradně odkazuje na data s povinnými vlastnostmi. Kromě toho jednotlivé otázky průzkumu zjišťují různé aspekty přístupu k datům a jejich použitelnost. To znamená, že za poměrně vysokým hodnocením často nenajdeme otevřená data, ale řízená přístupová data nebo veřejná data, která jsou strukturována špatně, nebo nejsou ve strojově čitelných formátech. Stav hodnocení proto nevykazuje lineární nárůst otevřenosti, ale místo toho poukazuje na oblasti, ve kterých může vláda zlepšit otevřenou publikaci dat.

Například můžeme vyhodnotit data rozpočtu ve formátu PDF, která mohou být na veřejné doméně, k dispozici on-line zdarma, ale v prakticky nepoužitelném formátu, taková data jsou pak prezentována jako 80% otevřená. Skóre sice naznačuje poměrně vysoký stupeň otevřenosti, ale ve skutečnosti, data nejsou otevřená. Pouze 100 % znamená, že data jsou opravdu otevřená. Tímto přístupem se Index snaží ukázat, jaká data jsou již k dispozici a jak mohou být dále zlepšena.

6.2.2 Open Data Barometr

6.2.2.1 Představení podstaty indexu

Open Data Barometer, česky "Barometr otevřených dat" (dále jen ODB), má za cíl odhalit skutečnou prevalenci a dopad otevřených datových iniciativ po celém světě. Analyzuje globální trendy a poskytuje srovnávací údaje o zemích a regionech, aby prozkoumaly různé dimenze připravenosti k otevírání, implementaci a dopadu dat. Barometr se poměrně rychle po svém uvedení stal referenčním kritériem pro tvůrce politik a občanskou společnost a je již používán k měření pokroku, změně politik nebo důvěryhodnosti aktivit občanské společnosti.

ODB porovnává země na základě těchto tří indikátorů:

- připravenost na iniciativy otevřených dat,
- provádění otevřených datových programů,
- dopad, který mají otevřená data na podnikání, politiku a občanskou společnost.

6.2.2.2 Metodologie

ODB je založen na těchto datech:

1. Vládní sebehodnocení ve formě zjednodušeného průzkumu provedeného v období od května do července 2016 se stejným spektrem kontextových, implementačních a dopadových otázek pro další zapojení vlády do procesu hodnocení.

2. Odborný průzkum prováděný s řadou otázek týkajících se otevřených datových kontextů, politiky, implementace, dopadů a podrobného průzkumu údajů vyplněného pro 15 druhů datových sad v každé zemi, které se týkaly problematiky dostupnosti údajů, formátu, licencování, včasnosti a objevitelnosti. Každá otázka byla hodnocena na stupnici 0 až 10, s podrobnými pokyny pro hodnocení a stanovenými prahovými hodnotami. Vědci také poskytli podrobné odůvodnění pro všechna hodnocení. Následně byly výsledky posouzeny, v nutných případech přehodnoceny týmem výzkumníků a nakonec zkontrolovány týmy zajišťující koordinaci a kvalitu výzkumu.
3. Současně podrobné vyhodnocení datových souborů týmem výzkumných pracovníků na základě dostupnosti 15 druhů dat v každé zemi a vyplnění kontrolního seznamu o 10 bodech s ohledem na kvalitu poskytovaných dat. Tato hodnocení byly rovněž posouzeny a podrobeny podrobnému přezkumu týmem zajišťování kvality.
4. Vybraná sekundární data k doplnění údajů z odborných průzkumů. Používá se v sekci připravenosti ODB a je převzata ze zdrojů Světového ekonomického fóra, Světové banky, Průzkumu e-Governmentu Spojených národů a neziskové organizace Freedom House.

6.2.2.3 Struktura ODB

Struktura ODB se dělí na tři základní části s pevně určeným poměrem u každé dané části, kterými jsou: Připravenost (35 %), Implementace (35 %) a Dopady (30 %). Tyto základní části se pak dělí na následující sub-indexy: Připravenost se skládá z vládních politik, vládních akcí, podnikání a obchodu a nakonec z občanů a občanské společnosti. Implementace je rozdělena na zodpovědnost datové sady, inovace datové sady a sociální politiku datové sady. Dopady se pak dělí na politické, ekonomické a sociální. V oblasti dopadů dochází tedy ke shodě s metodou Open Data Maturity Report, která je podrobněji popsána v samostatné sekci dále v textu.

6.2.2.4 Sub-index Dopady

V odborném průzkumu ODB vyplňovali výzkumníci v minulých letech podrobný dotazník ke každé z 15 kategorií, tento kontrolní seznam je uveden v následující tabulce, včetně bodové váhy, kterou každé položce dotazník přiřazuje. Výzkumníci poskytli ke každé odpovědi také její odůvodnění, díky tomu došlo také ke sběru kvalitativních dat. V mnoha případech byla data strojově nečitelná, nicméně i tato data byla hodnocena a zmapována pomocí kontrolního seznamu. Seznam vychází mj. také z definice otevřenosti (viz The Open Definition výše).

Tabulka č. 2 - Kontrolní dotazník ODB

Otázka	Váha	Kvalitativní data
Existují data?	5	Popis dat, zodpovědná instituce, důvody pro ne-sběr
Jsou dostupná nějakou formou od vlády online?	10	URL, limity publikovaných dat, politiky zabraňující publikaci
Je datová sada poskytnuta ve strojově čitelném formátu?	15	URL, formáty souborů
Jsou strojově čitelná data dostupná hromadně?	15	URL

Je datová sada dostupná bez poplatku?	15	Detaily poplatků
Jsou data otevřeně licencovaná?	15	URL, detaily licence
Je datová sada aktuální?	10	Poslední datum aktualizace, frekvence aktualizací
Je publikace datové sady udržitelná?	5	Prokázání udržitelnosti
Bylo jednoduché dohledat informace o této datové sadě?	5	Poznámky o dohledatelnosti
Jsou dostupná URI (propojených) dat pro klíčové elementy dat?	5	URL publikace propojených dat

Zdroj: ODB Metodologie

Následující tabulka na rozdíl od předchozí zobrazuje kategorie dat zahrnutých v technické anketě se stručným popisem. ODB v rámci svého výzkumu také zmiňuje fakt, že národně agregovaná data jsou z hlediska uživatele užitečnější, než oddělená nestandardizovaná např. na úrovni federální. Namísto datových sad byly zvoleny konkrétní kategorie, které jsou pak podloženy specifickými datovými sadami z konkrétních zemí. Tento výstup také slouží ke kolekci kvalitativních informací o důvodech, jak některá data mohou či nemohou být v určitých zemích zveřejňována a v jakém rozsahu existují určité datové sady na národní nebo federální úrovni. Tato kvalitativní data slouží mimo jiné k budoucím iteracím projektu ODB.

Tabulka č. 3 - Kategorie ODB

Název	Popis
Mapová data	Detailní digitální mapy dané země, alespoň v měřítku 1:250.000
Data o vlastnictví pozemků	Datové sady o vlastnictví pozemků
Národní statistiky	Klíčové národní statistiky jako jsou demografické a ekonomické indikátory (HDP, nezaměstnanost, populace, atd.) Pro tuto kategorii se jeví vhodná agregovaná data (HDP celé země)
Data o rozpočtu	Vládní rozpočet (podle sektorů, oddělení)
Data o vládních výdajích	Záznamy o aktuálních a minulých vládních výdajích
Data o registracích společností	Seznam registrovaných společností v dané zemi
Legislativní data	Ústava a zákony v dané zemi

Data časových rozvrhů veřejné dopravy	Data zejména o autobusové a vlakové dopravě
Data mezinárodního obchodu	Detaily o importu a exportu specifických komodit nebo bilance obchodních dat vůči ostatním zemím
Data výkonu zdravotního sektoru	Data monitorující výkon či specifické zdravotní služby (úroveň očkování, úroveň přístupu ke zdravotní péči, spokojenost pacientů se zdravotní péčí apod.)
Data výkonu základního a sekundárního vzdělávání	Data, která by mohly být použity k monitorování výkonu specifických služeb nebo vzdělávacího systému jako celku (výsledky testů žáků v národních zkouškách atd.)
Statistiky kriminality	Roční statistiky kriminality či více detailní statistiky sloužící ke tvorbě map kriminality.
Národní statistiky životního prostředí	Data o kvalitě ovzduší, odlesňování apod.
Data výsledků voleb na národní úrovni	Výsledky za posledních 10 let
Data o veřejných smlouvách	Detaily smluv na vládní úrovni

Zdroj: ODB Metodologie

ODB navíc dělí výše uvedené kategorie do tří oblastí (sub-komponent), které jsou založeny na kvalitativní analýze. Jsou jimi inovace, sociální politika a zodpovědnost. Viz následující tabulka.

Tabulka č. 4 - Sub-komponenty ODB, dopady

Inovace	Sociální politika	Zodpovědnost
Data, které sloužím především pro podnikání nebo mající význačnou hodnotu pro společnosti.	Data užitečná pro plánování sociálních politik s potenciálem podpory většího začlenění a posílení postavení.	Centralizovaná data vlád.
Mapová data, veřejná doprava, statistiky kriminality, mezinárodní obchod, veřejné smlouvy.	Data výkonu zdravotního sektoru, Data výkonu základního a sekundárního vzdělávání, Národní statistiky životního prostředí, Národní statistiky.	Data map, vlastnictví pozemků, výsledky voleb, rozpočet, vládní výdaje, registr společností.

Zdroj: ODB Metodologie

6.2.2.5 Otázky na jednotlivé sub-indexy dopadů

ODB se snaží určitým způsobem měřit dopad do daných tří oblastí (politické, sociální a ekonomické) a to hlavně za pomoci dostupných zdrojů online, médií, akademických publikací o dopadech otevřených dat jako zastoupení pro existenci dopadů otevřených dat. Výzkumníci poté zaznamenávají rozsah dopadu na stupnici 0 - 10, přičemž nejvyšší hodnocení mohou obdržet pouze zrecenzované studie s adekvátními zdroji. Pro hodnocení nad číslo 5 jsou výzkumníci požádáni o uvedení alespoň dvou samostatných příkladů v dané kategorii.

Otázky odborného průzkumu v jednotlivých oblastech:

Politická oblast

- Do jaké míry mají otevřená data znatelný dopad na zvyšování účinnosti a efektivity vlády?
- Do jaké míry měla je otevřená data zřetelný dopad na zvyšování transparentnosti a odpovědnosti v zemi?

Sociální oblast

- Do jaké míry mají otevřená data významný dopad na udržitelnost životního prostředí v zemi?
- Do jaké míry mají otevřená data významný dopad na zvýšení začlenění marginalizovaných skupin do tvorby politiky a přístupu k vládním službám?

Ekonomická oblast

- Do jaké míry mají otevřená data znatelný pozitivní dopad na ekonomiku?
- Do jaké míry budují úspěšně podnikatelé pomocí otevřených dat nové podniky v zemi?
- Pro výpočet každé komponenty (politická, ekonomická, sociální) se použije průměr proměnných v dané složce. Průměrný počet komponent se používá k vygenerování každého sub-indexu. Vážený průměr sub-indexů se pak používá k vygenerování celkového počtu ODB hodnocení.

6.2.3 Open Data Maturity across Europe - European Data Portal

6.2.3.1 Představení podstaty indexu

Open Data Maturity in Europe (dále jen ODME) pro země EU28 + (za + jsou považovány tyto země: Norsko, Švýcarsko a Lichtenštejnsko) je založena na dvou ukazatelích: připravenost otevřených dat a vyspělost portálu. Hodnocení tak zachycuje pokrok dosažený různými zeměmi v oblasti otevřených dat, tedy zejména úroveň rozvoje národních aktivit podporujících otevřená data, stejně jako úroveň rozvoje národních portálů.

Dle ODME došlo v roce 2016 k 28,6% nárůstu oproti roku 2015 a země EU-28+ úspěšně vyvinuly základní přístup k řešení otevřených dat. Úroveň vyspělosti portálu se zvýšila o 22,6 % bodů ze 41,7 % na 64,3 % díky vývoji pokročilejších funkcí datových portálů jednotlivých zemí. ODME pak řadí po výsledném hodnocení země do čtyř skupin: začátečníci, následovníci, rychle postupující a ti co udávají trend.

Jedním z doporučení ODME je mimo jiné monitorování dopadů souvisejících s otevřenými daty. Jednotlivé země dosahují většího postupu v rámci své iniciativy otevřených dat, dalo by se proto očekávat, že přínosy a dopad zvýší také. Země by měly měřit tyto přínosy také jako důkaz svého vynaloženého úsilí. Kromě toho shromažďování důkazů o výhodách otevírání dat a jejich zpřístupnění prostřednictvím portálu poskytne jasné důvody, které přesvědčí více konzervativní veřejné správy, aby své údaje otevřely také. Zobrazení příkladů aplikací využívání zveřejněných dat může na jednu stranu pomoci tvůrcům rozhodnutí, ale na stranu druhou i samotným uživatelům otevřených dat.

ODME doporučuje státům vypracovat sekci na datovém portálu, kde by byly ukázány příklady aplikací, služeb a produktů postavených pomocí otevřených dat. Evropský datový portál obsahuje dlouhý seznam takových příkladů.

6.2.3.2 Metodologie

Hlavním cílem ODME je lépe pochopit úroveň zralosti otevřených dat z pohledu zástupců veřejného sektoru. Právě veřejný sektor je totiž hlavní strůjce pokroku v publikaci otevřených (vládních) dat. Tohoto cíle lze tedy dosáhnout spoluprací se zástupci vlád. Celkové hodnocení úrovně vyspělosti otevřených dat pro každou evropskou zemi je rozděleno na dva klíčové indikátory: připravenost otevřených dat a vyspělost portálu.

První klíčový indikátor - připravenost otevřených dat - hodnotí, do jaké míry mají země zavedené politiky otevřených dat, licenční normy a rozsah národní koordinace týkající se daných směrnic a stanovení společných postupů. Kromě toho je zohledněna transpozice revidované směrnice o PSI (Směrnice o opakovaném používání informací veřejného sektoru).

Vedle přítomnosti politiky o otevřených datech je hodnoceno užití otevřených dat a očekávaný politický, sociální a ekonomický dopad otevřených dat. Kombinace těchto tři dílčích ukazatelů poskytuje dobrý přehled o tom, jak je daná země připravena v rámci své otevřené datové politiky.

Druhý klíčový indikátor - vyspělost portálu - hodnotí použitelnost portálu v souvislosti s dostupností funkcí, celkové opětovné použitelnosti dat, jako je například strojová čitelnost a přístupnost datových sad, stejně tak jako možnost šíření dat přes různorodé domény.

Každý z těchto dvou klíčových indikátorů má své sub-indikátory, které ukazuje následující tabulka. Každý z těchto sub-indikátorů má pak své hlavní výzkumné otázky, pro účel této studie se zaměříme pouze na otázky samotných dopadů otevřených dat (viz následující tabulky).

Tabulka č. 5 - Indikátory hodnocení ODME

Připravenost otevřených dat					Vyspělost portálu		
Přítomnost politiky otevřených dat	Normy pro licencování	Rozsah koordinace na vnitrostátní úrovni	Použití otevřených dat	Dopad otevřených dat	Použitelnost portálu	Opětovné použití dat	Šíření dat napříč doménami

Zdroj: Metodologie ODME

Tabulka č. 6 - Detailní indikátory dopadů otevřených dat, ODME

Politický dopad
Aktivity od června 2015 k monitorování dopadů otevřených dat.
Vysoký dopad na efektivnost a účinnost vlády.
Vysoký dopad na transparentnost a odpovědnost v zemi.
Sociální dopad
Vysoký dopad na udržitelnost životního prostředí v zemi.
Vysoký dopad na zvýšení zapojení marginalizovaných skupin do tvorby politik a přístupu k vládním službám.
Ekonomický dopad
Tvorba makroekonomických studií hodnotící tržní hodnotu otevřených dat, stejně jako studie týkající se lepšího poskytování služeb nebo sledování souvisejících témat.
Model financování je znám.

Zdroj: Metodologie ODME

Hodnocení ODME probíhá na základě bodového ohodnocení jednotlivých zemí, které vyplývá z klíčových ukazatelů zmíněných výše a jejich sub-indikátorů. Za připravenost otevřených dat je možné celkově získat až 1090 bodů a za vyspělost portálu maximálně 250 bodů.

Kromě tohoto hodnocení jsou v informačních listech jednotlivých zemí zobrazeny konkrétní situace jednotlivých zemí. Informační listy obsahují další informace týkající se dopadu, osvědčených postupů a hlavních překážek pro další zveřejňování dat a jejich opětovného použití. Tato zpráva obsahuje přehledy ohledně vyspělosti otevřených dat, ilustrovaných konkrétními příklady z těchto zemí.